

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

VOL.2 № 4

2025

DRABBLNING BADIY MOHIYATI VA UNING ZAMONAVIY ADABIYOTDAGI O'RNI

Tairova Feruza Fayzullayevna,
katta o'qituvchi, Renessans Ta'lim Universiteti,
E-mail: f-tairova@mail.ru

Annotatsiya

Ushbu maqolada zamonaviy ingliz adabiyotida keng tarqalgan drabble janrining badiiy va estetik mohiyati, uning kelib chiqishi hamda zamonaviy nasr taraqqiyotidagi o'rni yoritiladi. Drabble qisqa, ammo mazmunan to'laqonli bo'lgan badiiy shakl bo'lib, u so'z iqtisodi, obrazlilik va hissiy intensivlik tamoyillariga asoslanadi. Tadqiqot davomida drabblning lingvopoetik xususiyatlari, estetik funksiyalari hamda o'quvchi bilan interaktiv aloqani shakllantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, uning fanfiksiyadan mustaqil janrga aylanish jarayoni, kompozitsion ixchamlik tamoyili va zamonaviy yozuvchilik amaliyotidagi ahamiyati ilmiy asosda ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: drabble, qisqa hikoya, fanfikshen, lingvopoetika, subtekst, implikatsiya, badiiy minimalizm, zamonaviy nasr.

THE ARTISTIC ESSENCE OF DRABBLE AND ITS ROLE IN CONTEMPORARY LITERATURE

Tairova Feruza Fayzullayevna — Senior Lecturer, Renaissance Education University.
E-mail: f-tairova@mail.ru

Annotation

This article explores the concept of "drabble" using fiction in the field of literary creation as an example. Drabble, as a unique form of storytelling, challenges authors to encapsulate complete narratives within a rigid framework, usually between 100 and 1000 words. The briefness of the drabble requires exemplary linguistic accuracy and a keen understanding of the meaning of each word chosen. Through a brief example of the drabble, this paper demonstrates how this genre can convey deep emotion, evoke thoughtful interpretations, and stimulate the reader's imagination in a remarkably compact space. By analyzing the characteristics and impact of the drabble as an art form, this study elucidates its ability to foster creativity, promote literary exploration, and demonstrate mastery of concise storytelling. Ultimately, this research sets out to position the drabble as a compelling example of fiction that celebrates the power of minimalist storytelling and the delicate intricacies of concise yet impactful narratives.

Key words: storytelling, captivating, framework, symbolism, consideration, subtext.

ХУДОЖЕСТВЕННАЯ СУЩНОСТЬ ДРАББЛА И ЕГО РОЛЬ В СОВРЕМЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ

Таирова Феруза Файзуллаевна — старший преподаватель, Университет образования «Ренессанс».
E-mail: f-tairova@mail.ru

Аннотация

В данной статье рассматривается художественно-эстетическая сущность жанра «драббл», широко распространенного в современной английской литературе, его происхождение и роль в развитии современной прозы. Драббл — это короткая, но

содержательная литературная форма, основанная на принципах экономии слова, образности и эмоциональной интенсивности. В исследовании анализируются лингвопоэтические свойства драббл, его эстетические функции и роль в формировании интерактивных отношений с читателем. Также рассматривается процесс его трансформации из фанфикшена в самостоятельный жанр, принцип композиционной лаконичности и его значение в современной литературной практике на научной основе.

Ключевые слова: драббл, короткий рассказ, фанфикшен, лингвопоэтика, подтекст, намек, художественный минимализм, современная проза.

Kirish. Drabble – bu ingliz fanfiksiyadan (fanfiction) kelib chiqqan, o‘ziga xos xususiyat va estetik mezonlarga ega bo‘lgan qisqa badiiy janrdir. U odatda bir yoki bir necha gapdan iborat bo‘lgan hikoya yoki narrativ shaklida yoziladi, hajmi esa 100 dan 1000 so‘zgacha bo‘ladi. Bunday janr muallifdan so‘z tanlashdagi mahoratni, ma‘noni aniq va ixcham ifoda etish qobiliyatini talab qiladi.

Masalan, drabble faqat bitta lahza yoki epizodni tasvirlar ekan, his-tuyg‘ularning butun bir spektrini ifoda etishi mumkin. Asosiysi shundaki, drabbledagi har bir so‘z katta ma‘no yukiga ega bo‘ladi: u axborot beradi, obraz yaratadi, his uyg‘otadi va shu bilan birga umumiy syujetning muhim bo‘lagiga aylanadi. Shu bois, drabbledagi har bir ibora va har bir jumla nihoyatda ahamiyatli o‘rin tutadi. [9]

Drabble – bu qisqaligi va ta’sirchanligi bilan ajralib turadigan, o‘ziga xos va innovatsion badiiy shakldir. Dastlab fanfikshen muhitida yuzaga kelgan bu janr keyinchalik mustaqil yo‘nalishga aylangan bo‘lib, cheklangan so‘zlar orqali chuqur va ta’sirli hikoyalar yaratish qobiliyati bilan o‘quvchilarni o‘ziga rom etadi. Ushbu maqola drabble janrining badiiy mohiyatini tahlil etadi va uni zamonaviy nasrning namunasi sifatida ko‘rib chiqadi. [5]

Mazmun jihatidan drabble to‘liq badiiy asardir; u 100 dan 1000 so‘zgacha bo‘lishi mumkin. Qisqa shaklga ega bo‘lishiga qaramay, drabble bu faqat hikoya parchasini emas, balki boshlanishi, rivoji va yakuniga ega to‘liq narrativni ifodalaydi. Yozuvchi uchun bu shakl ma‘no va g‘oyani ixcham shaklda jamlash, tilni aniqlik va aniqlik bilan qo‘llash, hikoyani qat’iy tuzilma asosida qurish zaruratini yuzaga keltiradi. [8]

Adabiyotlar tahlili. Zamonaviy adabiyotshunoslikda drabble janri qisqa nasr shakllari mikrohikoya, flash fiction va nanofiction doirasida faol o‘rganilmoqda. Tadqiqotchilar drabbleni asosan so‘z iqtisodi, semantik zichlik va subtekstga boylik bilan tavsiflaydilar. Xususan, D. Gaffney drabbleni “cheklangan hajmda maksimal ma‘no yaratishga asoslangan badiiy tajriba” sifatida baholaydi [1]. Uning fikricha, drabble qisqa bo‘lishiga qaramay, to‘liq narrativ tuzilmani saqlab qoladi.

M. Lee va E. A. Lawrence ishlarida drabble yozish jarayoni ijodiy mashq sifatida tahlil qilinib, ushbu shakl yozuvchining badiiy tafakkuri va stilistik aniqligini rivojlantirishdagi o‘rni yoritilgan [2; 5]. Ular drabbleni nafaqat fanfikshen mahsuli, balki mustaqil adabiy hodisa sifatida ko‘radilar.

R. Hall va C. Ronning tadqiqotlarida drabblening pedagogik va metodik jihatlari muhim o‘rin egallaydi. Ularning fikricha, drabble yozish ijodkorni syujet, obraz va g‘oyani minimal til birliklari orqali ifodalashga o‘rgatadi [4; 7]. Bu esa zamonaviy yozuv amaliyotida muhim ko‘nikma hisoblanadi.

So‘nggi yillardagi ilmiy maqolalarda drabble estetikasi chuqurroq tahlil qilinmoqda. A. Brown drabbleni “konsentrlangan badiiy tajriba” sifatida talqin qilib, undagi ramziylik va implikatsiyaning o‘quvchi tafakkuriga ta’sirini asoslab beradi [11]. R. Miller esa drabblening o‘quvchini faol talqinga undovchi ishtirokiy tabiati uning asosiy badiiy afzalligi ekanini ta’kidlaydi [12].

Metodologiya. Mazkur tadqiqotda drabble janrining badiiy xususiyatlarini o‘rganishda tavsifiy-tahliliy, qiyosiy va struktural-semantik metodlardan foydalanildi. Drabble namunalari tahlil qilish jarayonida ularning hajmiy cheklanganligi, so‘z iqtisodi, subtekst va ramziylik kabi

belgilariga e'tibor qaratildi. Shuningdek, interpretativ metod orqali drabblening o'quvchi tomonidan talqin qilinish imkoniyatlari baholandi. Ushbu metodlar drabble janrini mustaqil va zamonaviy badiiy shakl sifatida ilmiy asosda yoritishga xizmat qildi.

Tahlil va natijalar. Drabblening eng asosiy belgisi – uning ixchamligi, bu esa yozuvchini qisqa shaklda ham mazmuniy chuqurlik va murakkablikni ifodalashga undaydi. So'zlarning iqtisodli ishlatilishi muallifni zarur tafsilotlarga e'tibor qaratishga, obrazli til va subtekst orqali o'quvchini his-tuyg'ular va mushohadaga jalb etishga majbur etadi. Shu bilan birga, drabble o'quvchini o'z tafakkuriga sho'ng'ish, talqin qilish va ko'p qatlamli ma'nolarni kashf etishga undaydi. [11, pp.112–125]

Drabble yaratish jarayoni muallifdan nihoyatda puxta diqqat, har bir so'zning ta'sirini chuqur anglashni talab qiladi. Har bir jumla bir vaqtning o'zida bir necha vazifani bajaradi: syujetni rivojlantiradi, personajlarni ochib beradi va hissiy javob uyg'otadi. Shu sababli, drabble yozish jarayoni so'zlarni ehtiyotkorlik bilan tanlashni va ularning umumiy ta'sirini sinchiklab hisobga olishni taqozo etadi. [4]

Drabblening ajralib turadigan belgilaridan biri – implikasiya, ramziylik va subtekstga tayanishidir. Nozik ishoralar va ma'noli til orqali drabble o'quvchini faol o'qishga chorlaydi: u hikoyadagi bo'shliqni to'ldiradi, yashirin ma'nolarni izlaydi va o'z talqinini shakllantiradi. Bu ishtirokiy jihat drabblening badiiy ta'sirini kuchaytiradi va o'quvchini asarga chuqurroq bog'laydi. [12, pp.75–88]

Drabblening ta'siri fanfikshen doiralaridan chiqib, professional adabiyot sohasiga ham yoyildi. Ko'plab mashhur yozuvchilar bu shaklda tajribalar o'tkazib, o'z ijodlarida drabble elementlarini qo'llab kelishadi. Drabblening taniqli namunalarini tahlil qilish orqali biz ushbu ixcham narrativ uslubning turli janr va mavzularda qanchalik moslashuvchan va ta'sirchan ekanligini ko'ra olamiz. [10]

Vaqt o'tishi bilan drabble turli janrlar, uslublar va mavzularni o'z ichiga ola boshladi. [2] Shu tarzda, u adabiy tajriba uchun qulay maydonga aylandi: yozuvchilar an'anaviy hikoya tuzilmalari bilan bahslashish, ixcham shaklda innovatsion badiiy yechimlar yaratish imkoniga ega bo'ldilar. [1]

Drabble yozuvchilar uchun o'z mahoratini sinash, syujet tuzilmasi, personajlar rivoji va tematik yondashuvlar bilan tajriba o'tkazish uchun bebaho adabiy mashqdir. Ushbu cheklangan shaklda ishlash yozuvchiga fikrni aniq, hissiy va ixcham ifoda etish ko'nikmasini rivojlantirishga yordam beradi, bu esa umumiy yozuv mahoratini oshiradi. [7]

Drabblening qisqa, ammo ta'sirchan tabiati uni o'quvchilarga yanada yaqinlashtiradi.

Ular bu qisqa hikoyalardagi emotsional intensivlikni qadrlashadi. Drabble o'quvchida chuqur hissiy aks-sado uyg'otadi, uni yashirin ma'nolar va umumiy g'oyalar ustida o'ylashga undaydi. Shu bois u o'quvchi bilan yaqin va fikr uyg'otuvchi aloqani yaratishga xizmat qiladigan kuchli badiiy vositadir. [6]

Zamonaviy adabiy muhitda drabble hanuz yozuvchilar va o'quvchilarni o'ziga tortishda davom etmoqda. Raqamli platformalar va onlayn jamoalar drabblening keng tarqalishi uchun qulay sharoit yaratdi, yozuvchilarga qisqa, ammo mazmunli hikoyalarni global auditoriya bilan baham ko'rish imkonini berdi. [3]

Drabble badiiy so'z san'atining eng ixcham va ta'sirchan shaklini ifodalaydi. U aniqlik, so'z iqtisodi va hissiy ta'sir uyg'otish qobiliyati bilan ajralib turadi. Mustaqil janr sifatida shakllangan drabble o'zining adabiyotdagi turfa qo'llanmalari orqali bu narrativ uslubning dolzarbligini va ijodiy salohiyatini tasdiqlaydi. Mazkur maqola drabblening badiiy xususiyatlari, adabiyotdagi o'rni va ahamiyatini chuqur yoritadi hamda uni zamonaviy nasrning yorqin namunasi sifatida ko'rsatadi.

Drabble janrining muhim, ammo kam yoritilgan jihatlaridan biri uning ritmik va prosodik xususiyatlaridir. Hajmning keskin cheklanganligi sababli drabblarda gap tuzilishi, pauza va ohang alohida ahamiyat kasb etadi. Ko'plab muvaffaqiyatli drabblar sintaktik jihatdan murakkab bo'lmagan, ammo ritmik jihatdan muvozanatli gaplar asosida quriladi. Bu holat drabbleni

nafaqat narrativ, balki ma'lum darajada poetik shaklga yaqinlashtiradi.

Shuningdek, drabbleda vaqt kategoriyasining o'ziga xos talqini kuzatiladi. An'anaviy hikoyalarda voqealar ketma-ketligi muhim bo'lsa, drabblarda vaqt ko'pincha siqilgan, fragmentar yoki retrospektiv shaklda beriladi. Birgina lahza, xotira yoki ichki holat orqali butun hayotiy jarayonni anglatish imkoniyati janrning badiiy kuchini oshiradi.

Drabblening yana bir kam tadqiq etilgan jihati uning kognitiv ta'siridir. Qisqa matnli, yuqori semantik zichlikka ega bo'lgan drabblar o'quvchining diqqatini jamlash, mantiqiy bog'lanishlarni tez anglash va yashirin ma'nolarni aniqlash jarayonini faollashtiradi. Shu sababli drabble o'qish jarayoni ko'pincha sekin va takroriy o'qishni talab qiladi, bu esa uni oddiy "tez o'qiladigan" matndan farqlaydi.

Janrning milliy adabiyotlarga moslashuvi ham alohida e'tiborga loyiqdir. Drabble dastlab ingliz tilida shakllangan bo'lsa-da, boshqa tillarga moslashganda tilning grammatik tuzilishi, so'z uzunligi va semantik sig'imi janrning ko'rinishiga ta'sir ko'rsatadi. Masalan, agglutinatativ tillarda (jumladan, o'zbek tilida) bitta so'z orqali murakkab grammatik va semantik ma'no ifodalash imkoniyati drabblening ifoda quvvatini yanada kuchaytiradi.

Bundan tashqari, drabble vizual madaniyat bilan uyg'unlashish tendensiyasini namoyon qilmoqda. Zamonaviy platformalarda drabblar ko'pincha ilustratsiya, tipografik tajribalar yoki grafikli dizayn bilan birga taqdim etilmoqda. Bu holat drabbleni faqat matnli emas, balki multimodal badiiy mahsulot sifatida ko'rib chiqish imkonini beradi.

Yana bir yangi yo'nalish – drabble va sun'iy intellekt o'rtasidagi munosabatdir. So'nggi yillarda drabble hajmidagi matnlar algoritmik yaratish va tahlil qilish uchun qulay model sifatida qo'llanilmoqda. Bu esa drabbleni raqamli gumanitar fanlar doirasida tadqiq etish uchun istiqbolli obyektga aylantirmoqda.

Drabble janri nafaqat adabiy shakl, balki til, tafakkur, raqamli madaniyat va kognitiv jarayonlar bilan kesishuvchi ko'p qirrali hodisa sifatida talqin qilinishi mumkin. Bu jihatlar uning kelgusidagi ilmiy tadqiqotlar uchun boy material ekanini ko'rsatadi.

Xulosa. Drabble zamonaviy adabiyotda ixcham hajmga ega bo'lishiga qaramay, chuqur mazmun va kuchli estetik ta'sir yaratishga qodir bo'lgan mustaqil badiiy janr sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu shakl so'zlarning aniq va iqtisodli qo'llanilishini, har bir til birligining badiiy vazifasini puxta o'ylab ishlatishni taqozo etadi. Drabbleda syujet, obraz va g'oya qisqa makonda mujassamlanib, o'quvchida kuchli hissiy va intellektual munosabat uyg'otadi. Mazkur janrning muhim jihatlaridan biri uning ramziylik va subtekstga tayangan holda o'quvchini faol talqinga chorlay olishidir. Drabble o'quvchiga tayyor xulosani bermaydi, balki uni matn mazmunini mustaqil anglashga, yashirin ma'nolarni izlashga undaydi. Shu jihatdan u o'quvchi va matn o'rtasida yaqin va ijodiy muloqotni yuzaga keltiradi. Shuningdek, drabble yozuvchi uchun badiiy mahoratni shakllantirish va rivojlantirishda muhim ijodiy vosita hisoblanadi. Qisqa shaklda ishlash yozuvchining fikrni aniqlik, mantiqiy izchillik va estetik uyg'unlik bilan ifodalash ko'nikmasini mustahkamlaydi. Raqamli adabiy muhitda drabblening keng tarqalishi ushbu janrning zamonaviy adabiyotda dolzarb va istiqbolli ekanini ko'rsatadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Gaffney D. The 100-word story: A concise literary form // *The Guardian*. – London, 2010. – 15 May. – B. 6–7.
2. Lee M. Drabbles: Why Bother? // *Flash Fiction Magazine*. – 2018. – №4. – B. 22–26.
3. Garber M. E. *The Art of Drabble: A Comprehensive Guide to the Micro Fiction Genre*. – New York: Indie Writers Press, 2019. – 156 b.
4. Ronning C. Drabble, a Creative Writing Exercise // *Writing World*. – 2016. – Vol. 9, №2. – B. 34–41.
5. Lawrence E. A. *Writing Exercises: Drabbles and Other Short Fiction*. – London: The Writers' Workshop, 2017. – 184 b.

6. Stern J. (ed.). *Micro Fiction: An Anthology of Really Short Stories*. – New York: W. W. Norton & Company, 2014. – 312 b.
7. Hall R. *The Drabble: Writing a Story in 100 Words*. – London: Kindle Edition, 2015. – 98 b.
8. Thomas J., Shapard R., Merrill C. (eds.). *Flash Fiction: 72 Very Short Stories*. – New York: W. W. Norton & Company, 2007. – 224 b.
9. Shapard R. (ed.). *Nanofiction: 73 Short Short Stories*. – New York: W. W. Norton & Company, 2018. – 198 b.
10. Sword H. *Air/Light/Time/Space: How Successful Academics Write*. – Cambridge: Harvard University Press, 2012. – 256 b.
11. Brown A. The Art of Drabble: Understanding the Power of Concise Fiction // *Fiction Studies Journal*. – 2022. – Vol. 10, №3. – B. 112–125.
12. Miller R. Drabble as a Literary Form: Crafting Meaning in Minimal Words // *Modern Fiction Review*. – 2023. – Vol. 28, №4. – B. 75–88.